

Moderní urbanismus

Přisvojte si město

Zajímá vás fungování prostoru, v němž žijeme? Jak nejlépe sladit soukromé a veřejné zájmy či sdílet dopravní prostředek nebo nápady?

Ivana Jungová

Forum Karlín hostilo mezinárodní konferenci reSITE, která přinesla zajímavé postřehy k veřejným prostranstvím a současnému rozvoji měst. Jak dát nový náboj místům, která už ztratila svůj smysl? Inspirací mohou být následující příklady. New Castle v Austrálii měl například problém s jednou ulicí, kde byly zabezděné obchody, nic se tam nedělo. Díky daním a úlevám se majitelům vyplácelo nechat budovy prázdné. Změnila to až iniciativa Renew Newcastle, lidé měli možnost využívat budovy krátkodobě bez nutnosti povolení a místní část náhle ožila. Impulzem může někdy být i konání sportovní akce, jako tomu bylo v případě olympijských her v Londýně. Londýnský olympijský park se nacházel v toxicky znečištěné části, kde nebyla vybudovaná žádná infrastruktura. Město při příležitosti uspořádání her oblast zrevitalizovalo. Po skončení akce tak místní obyvatelé získali možnost relaxovat v zeleni a nově vybudovaných parcích.

Romantika na železniční koleji

Procházet se po trati ve výšce deseti metrů nad ulicí? Newyorský park High Line vám tuhle představu splní. Zatímco nyní si lidé užívají odsud panorama města, zajdou se pobavit na kulturní akci či jen tak posedět, dříve tomu tak nebylo. Opuštěná trať, která přestala sloužit svému původnímu účelu, zarostla loukou a lidé ji vnímali spíše negativně jako přežitek staré infrastruktury. Přitom, jak poznamenal na konferenci James Corner, architekt a tvůrce tohoto parku, „vždy tam byla poezie klidné přírody, celou milí se vinul proužek přírody na oceli, industriálně zanedbané místo, tajemství, o němž nikdo nevěděl“. Jak

takový cenný kus přírody uvnitř zástavby zužitkovat? Ani sami iniciátoři zprvu netušili, co s High Line udělat. Podařilo se jim ale vzbudit o tento prostor mimořádný zájem a diskusi. Nechali zde nafotit krásné fotografie, které dokázaly přeměnit představy lidí, a vše dospělo až ke kýženému nynějšímu výsledku.

Zajímavou myšlenku vznesl na konferenci Alfredo Brillembourg, architekt působící v Zurichu a Caracasu: „Proč nevyčlenit určitou část města k experimentování?“ Takovou speciální záležitostí byl i jeho projekt lanovek do svahů, v nichž se nacházejí slumy a bydlí zde nejchudší obyvatelé. Podle jeho slov se snažili pro slumy vytvořit jakýsi kouzelný kopec, vznikla tak nová schodiště, lanovky. Jako materiál byly použity díly z helikoptér, prefabrikované části, trubky. Dalším projektem v Caracasu jsou vertikální hřiště, vršená na sebe, která tak pojmu na daném prostoru více lidí. Stavět je můžete i postupně, až ve chvíli,

kdy větší kapacitu budete potřebovat. Ukázkou toho, že i nedokončená budova může posloužit městu, je pak Torre David. Místní si ji zabrali pro sebe, usadili se tam, a tím vlastně budovu ožili. Využívají přitom vlastní zdroj energie, produkuje minimum odpadu, sdílejí vodu, jídlo, jde tak o samoudržitelný systém. Alfredo Brillembourg je přesvědčen o tom, že lidé jsou schopni si poradit, pokud jim dáte prostor.

V obloucích viaduktu kreativci?

Netradičního využití oblouků viaduktu bychom se měli dočkat v Praze. Projekt na konferenci představila architektka Yvette Vašourková. Jedná se o Negrelli viadukt. Za dob rakouské monarchie se v obloucích nacházely dílny, nyní jsou prázdné. Díky projektu The Line Galleries se v nich na čas objevilo deset galerií, každý kurátor měl přidělen jeden oblouk pro výstavu. Byla to tak příležitost ověřit si, co lze s takovým šest me-

FOTO: FRIENDS OF THE HIGH LINE

trů vysokým prostorem udělat. Vznikla třeba i prototypová knihovna. V současnosti se chystá Správa železniční cesty objekt rekonstruovat a město se snažilo získat směnou pozemky pod viaduktem, aby mohl být využit i prostor oblouků. Budoucí náplň místa ještě není určena. Mohly by tam vzniknout kanceláře pro umělce, nebo i kavárny a galerie.

Novinář Greg Lindsay upozornil na to, že i kanceláře se nyní staví podobně jako města, a trendem je tak rekonfigurovatelnost, tedy jejich proměna v případě aktuální potřeby. Ani budovy tak nejsou pevně dané, vyvíjí se spolu s uživateli. Představil také zajímavé mobilní aplikace, které umožňují lepší propojení lidí nebo sdílení zkušeností. Například dokáží analyzovat, kdo z přátel vašich přátel je ve vaší blízkosti a za normálních okolností byste se nemuseli potkat, jak poznamenal Greg Lindsay: „Slouží jako sociální filtr, motivátor.“ Jiný speciální software pro změnu

umožňuje propojit vás s lidmi, kteří mají v okolí podobný nápad.

Sdílená doprava

Jak motivovat lidi, aby ve městě nemuseli využívat auta? Řešení znají ve Finsku. Sonja Heikkila, senior poradkyně v Tekes – agentuře pro inovace financované finskou vládou, představila operátory mobility. Pokud s ním má uživatel uzavřenou smlouvu, může využít jakýkoliv dopravní prostředek z bodu A do bodu B. Klíčem k úspěchu je, že jde o individualizovanou, komfortní dopravu. Každý zákazník získá odpovídající balíček dopravy (složený z různých komponent a zvolené cenové úrovně). Bonusem může být i nabídka, že tašku do posilovny s sebou nemusíte nosit celý den, ale můžete si ji na určitém místě vyzvednout. Služba funguje prostřednictvím roamingu i v jiných městech, při využití jednoho operátora. Sonja Heikkila podotkla, že „pokud auto vlastníte, máte tendenci

ho využívat, ale náklady na vlastnictví vozu bývají největší položkou v rozpočtu rodiny. Operátor přitom optimalizuje dopravu a výhodou pro město je prostor pro cyklisty či chodce“. Operátoři mobility již existují, během léta začne pilotní provoz této služby. Také Rob Khazzam z Uber vyvrací představu, že auto musíte vlastnit, abyste se dostali tam, kam potřebujete. V aplikaci uberPOP si lze vybrat auto, které pro vás přijede, vidíte i fotografii řidiče. Díky uberPOOL je možné se domluvit i na spolujízdu, tedy přistoupení dalšího pasažéra a jeho dopravení do cíle. Pro příznivce cyklistiky je pak určen projekt sdílení kol, který uvedl na konferenci Vítek Ježek, zakladatel systému Rekola. Kolo si můžete na místě, kde ho zahlédnete, vypůjčit, pouze si v aplikaci stáhnete kód, kterým otevřete zámek kola.

Komik politikem

Příběh o zvolení primátora islandského Reykjavíku Jona Gnarra zní neuvěřitelně. Tento komik se rozhodl pro kandidaturu, i když za ním nestála žádná politická strana. Po Facebooku se dohodl s přáteli a vznikla tak Best party. Získali takovou popularitu, že se Jon Gnarr stal i primátorem a byl prvním, který zůstal v úřadu po celé funkční období. Za tu dobu se mimo jiné podařilo navýšit fond pro sociální věci, schválit územní plán, vyrovnat hospodaření města či přijmout krizový plán záchrany pro energetiku. John Gnarr se na konferenci zamýšlel i nad tím, zda profesionální politik znamená, že nezbývá prostor pro snílky a umělce, a vzpomínal na to, jak se při rozhovoru pro televizi moderátoři divili, že odpověděl na jejich dotaz: neví. Bylo to totiž poprvé, kdy politik přiznal, že něco neví. ■

FOTO: TOMÁŠ PRINC